

Mellersta Österbottens
vårdsområde

Mellersta Österbottens vårdsområde

Kriterier för anstaltsrehabilitering inom missbrukarvården

Har godkänts av vårdsområdesstyrelsen 5.12.2022 § 202

Kriterier för anstaltsrehabilitering inom missbrukarvården.....	1
1. Soites service vid missbruk och beroenden.....	3
1.1 Lagstiftningen som styr verksamheten.....	3
2. Beskrivning av och kriterier för öppenvårdstjänster	4
2.1 Öppenvårdsrehabilitering	4
2.2 Opioidsubstitutionsbehandling.....	5
2.3 Hälsorådgivningspunkten Vaihtari	5
3. Beskrivning av och kriterier för institutionsservice	6
3.1 Tillnyktrings- och avvänjningsvård	6
3.2 Processen gällande anstaltsrehabilitering	6
3.3 Kriterierna för anstaltsrehabilitering	7

1. Soites service vid missbruk och beroenden

1.1 Lagstiftningen som styr verksamheten

Med särskild service inom alkohol- och drogarbete och beroendearbete avses inriktad service för stödbehov till följd av missbruk av berusningsmedel eller annat beroendebeteende. Som sådan ska ordnas åtminstone socialt arbete, social handledning, social rehabilitering och boendeservice. Särskild service inom alkohol- och drogarbete och beroendearbete ska vid behov ordnas i form av öppenvårdstjänster eller service på institution. Särskild service inom alkohol- och drogarbete och beroendearbete kompletterar annan socialservice enligt 14 § som stödjer drogfrihet eller behövs på grund av missbruk av berusningsmedel. Särskild service inom alkohol- och drogarbete och beroendearbete ska samordnas med missbrukar- och beroendevården enligt 2 a §. (24 § i socialvårdslagen och 24 a § i lagen om ändring av socialvårdslagen (29.12.2022/1280)).

I 28 § i hälso- och sjukvårdslagen 1326/2010 föreskrivs om handledning och rådgivning som ingår i hälso- och sjukvårdstjänsterna om ett drogfritt liv och om olägenheter som drogmissbruk medför och om undersöknings-, vård- och rehabiliteringstjänster gällande sjukdomar som missbruk orsakar. I 24 § i socialvårdslagen 1301/2014 föreskrivs om rusmedelsarbete inom socialvården. I 2 a § i socialvårdslagen föreskrivs det om lagstiftningen som tillämpas i fråga om gemensam service inom social- och hälsovården – eller när klienten annars behöver service inom såväl socialvården som hälso- och sjukvården. Rusmedelsarbetet och klientens ställning styrs dessutom av följande lagar och förordningar: förordningen om missbrukarvård 653/1986, lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården 812/2000 och lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992).

Om bruk av medicinska preparat vid avgiftning och substitutionsbehandling av opioidberoende personer föreskrivs i Social- och hälsovårdsministeriets förordning om avgiftning och substitutionsbehandling av opioidberoende personer (33/2008). Om hälsorådgivning för drogmissbrukare och utbyte av sprutor och andra redskap föreskrivs i 6 § i förordningen om smittsamma sjukdomar (146/2017)

2. Beskrivning av och kriterier för öppenvårdstjänster

2.1 Öppenvårdsrehabilitering

Öppenvårdsrehabiliteringen fokuserar på att ge yrkesövergripande hjälp till dem som lider av missbruks- och beroendeproblem samt till deras anhöriga. Klientskapet baserar sig på frivillighet och i vården betonas förtroligt samarbete med klienten och hans närstående nätverk. Man kan anmäla sig som klient utan remiss. Om man vill kan man ha sin familj/en närstående med sig när man kommer till mottagningen. Tjänsterna är avgiftsfria för klienten med undantag för läkarbesök. Inom öppenvårdsrehabiliteringen fungerar tre olika team: Nuotta, Drogteamet och Alkoteamet.

Nuotta erbjuder hjälp för unga personer och deras familjer när de oroar sig över den ungas rusmedelsbruk eller beroende. Besök hos vårdare är avgiftsfria för klienten. Av personer som fyllt 18 år tar man ut en avgift enligt separat prislista.

Vården baserar sig på frivillighet och förtroende. I vården beaktar man den ungas och familjens hela livssituation, och man kommer överens om en vårdhelhet som motsvarar behoven hos klientfamiljen i fråga. Nuotta stöder den unga så länge det behövs.

Missbrukarhandledarna som arbetar i ådalarna har som klienter både unga personer och vuxna som har olika beroenden samt deras närstående.

Drogteamet erbjuder hjälp till personer som fyllt 25 år om det förekommer oro i fråga om droger och/eller missbruk av läkemedel. Det önskas att man tar kontakt redan i ett tidigt skede, och problemet behöver inte vara allvarligt för att man ska kunna söka hjälp. Man kan också söka sig till drogteamet om man är oroad över en närståendes bruk av droger och/eller läkemedel. Besök hos vårdare är avgiftsfria för klienten. För läkarbesök tas ut en avgift enligt separat prislista.

Vården baserar sig på frivillighet och förtroende.

Alkoteamet erbjuder hjälp till personer som fyllt 25 år när det förekommer oro i fråga om alkoholbruk eller ett funktionellt beroende (t.ex. spelberoende). Det önskas att man tar kontakt redan i ett tidigt skede, och problemet behöver inte vara allvarligt för att man ska kunna söka hjälp. Man kan

också söka sig till alkoteamet om man är oroad över en närstående persons bruk av alkohol eller ett funktionellt beroende. Besök hos vårdare är avgiftsfria för klienten. Av personer som fyllt 18 år tar man ut en avgift enligt separat prislista.

Vården baserar sig på frivillighet och förtroende.

Man kan bli klient hos öppenvårdsrehabiliteringen inom Soites service vid missbruk och beroenden med låg tröskel. Med tanke på framgångsrik vård uppnår man det bästa resultatet om klienten själv vill och önskar behandla sitt beroende. Klienten själv, hens närstående eller en ung persons förälder/vårdnadshavare kan kontakta tjänsterna. Det behövs ingen separat remiss för att få vård. Man kan också bli klient hänvisad av till exempel företagshälsovården eller barnskyddet.

2.2 Opioidsubstitutionsbehandling

Inom service vid missbruk och beroenden görs bedömning av behovet av substitutionsbehandling vid opioidberoende och genomförs substitutionsbehandling med mediciner. Med substitutionsbehandling avses behandling av opioidberoende som tar flera år och vid vilken användes buprenorfin eller metadon. Målet med substitutionsbehandling är antingen rehabilitering och drogfrihet eller minskning av skador som beroendet orsakar och en förbättrad livskvalitet. Man kan bli klient inom opioidsubstitutionsbehandling utifrån en bedömning gällande opioidsubstitutionsbehandling. Bedömningen görs av ett yrkesövergripande team tillsammans med klienten. Teamet gör bland annat kartläggning av hur klienten förbinder sig till opioidsubstitutionsbehandling.

2.3 Hälsorådgivningspunkten Vaihtari

Hälsorådgivningspunkten Vaihtari erbjuder service anonymt för klienter som använder intravenösa droger. Klienter kan byta begagnade sprutor och nålar mot rena. Vid Vaihtari ges även hälsorådgivning och görs hänvisning till vård. Servicen är avgiftsfri och konfidentiell. Vaihtari är öppen måndagar ojämförbara veckor kl. 16.15-17. Hälsorådgivningspunkten kan användas av alla klienter som använder intravenösa droger som returnerar smutsiga redskap när de kommer.

3. Beskrivning av och kriterier för institutionservice

3.1 Tillnyktrings- och avvänjningsvård

Tillnyktringsvård är avsedd för kortvarig återhämtning för personer som är påverkade av rusmedel. Genom tillnyktringsvård försöker man trygga en persons hälsa och säkerhet. Tillnyktringsvård behövs när en person inte kan sköta om sig själv på grund av sitt berusningstillstånd. En person kan komma för tillnyktringsvård vilken tid på dygnet som helst. Man kan komma för tillnyktring självständigt eller ledsagad av en annan person. En klient från Soites område kan komma för tillnyktring utan remiss om klientens hälsotillstånd inte kräver att vakenhetsgraden följs (klienten har till exempel inte en skada på huvudet), intravenös vätskebehandling eller uppföljning med monitor. Dessutom kan man inte komma för tillnyktring om det finns risk för ett förvirringstillstånd eller om klienten är aggressiv. Innan man kommer för vård är det bra att ringa på förhand för att kontrollera om det finns plats.

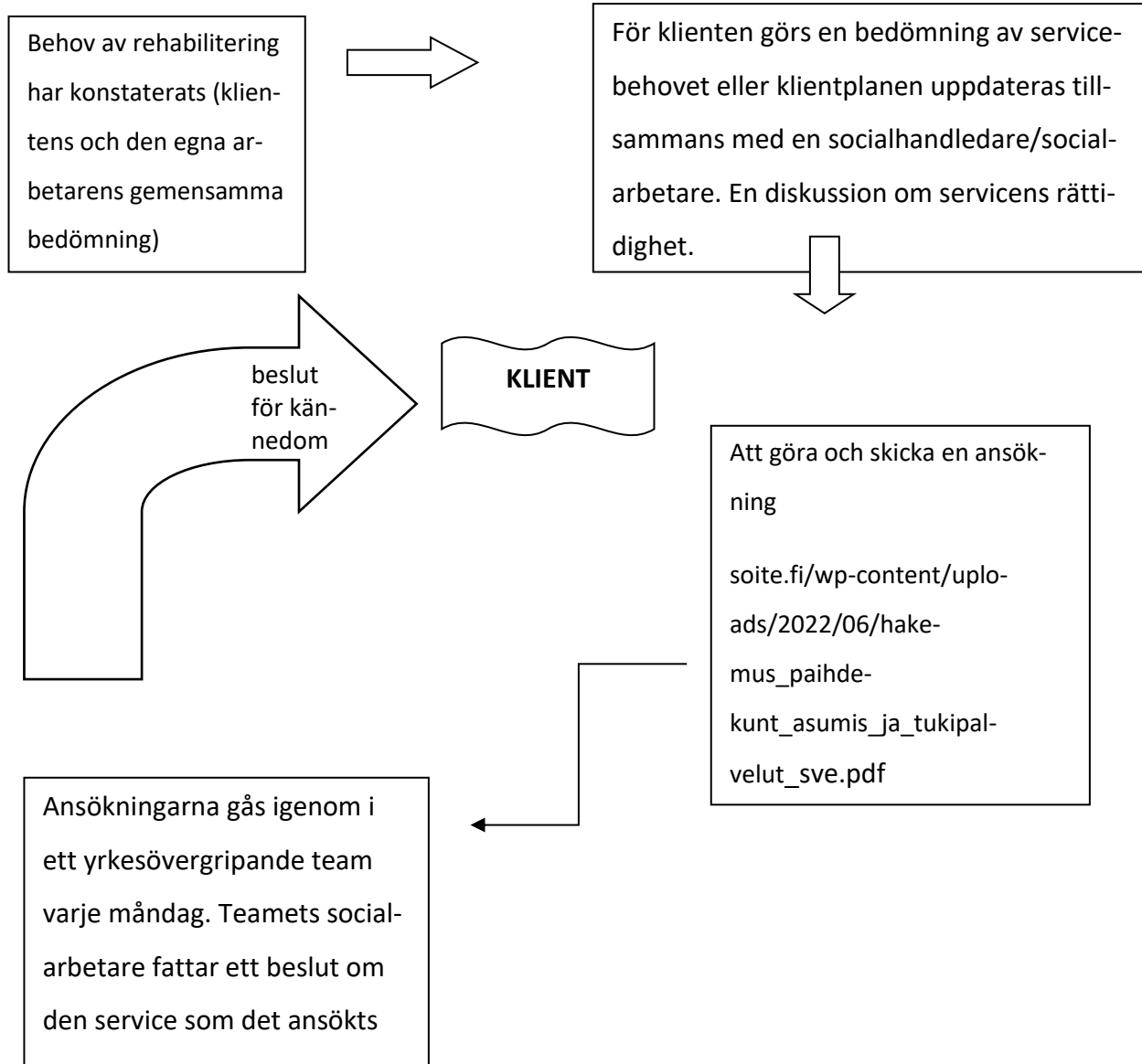
Med avvänjningsvård menas att klienten efter riklig och långvarig användning av rusmedel slutar använda dem med hjälp av vårdåtgärder. Målet är att bryta den onda cirkeln av rusmedelsanvändning och att förebygga och behandla abstinenssymtom. Dessutom försöker man skapa förutsättningar för fysisk, psykisk och social rehabilitering. Det är också möjligt att inleda substitutionsbehandling i avvänjningsenheten.

För avvänjningsbehandling krävs en förhandsanmälan, och vanligtvis måste klienten vänta på plats inom avvänjning i några dagar. Man kan anmäla sig till avvänjningskö via sin egen arbetare som bokar plats för klienten i enheten.

3.2 Processen gällande anstaltsrehabilitering

Det är möjligt att få anstaltsrehabilitering med Soites betalningsförbindelse i enlighet med lagen om missbrukarvård. För att en klient ska kunna söka sig till anstaltsrehabilitering krävs det att det har gjorts en bedömning av servicebehovet för klienten. Beslutet om anstaltsrehabilitering fattas av den tjänsteinnehavare som nämns i Soites instruktion. Betalningsförbindelsen täcker vårdavgiftens kommunandel, och klienten betalar själv klientavgiftsandelens för anstaltsrehabiliteringen. Anstaltsrehabiliteringen baserar sig på klientens vård- och rehabiliteringsplan.

Processen i fråga om anstaltsrehabilitering:

3.3 Kriterierna för anstaltsrehabilitering

- Klienten ska ha förbundit sig till öppenvård, och klienten har alltså vårdkontakt med Soites öppenvårdsrehabilitering.
- Klienten har själv motivation för anstaltsrehabilitering och rusmedelsfrihet samt för den fortsatta vårdplanen som stöder rusmedelsfrihet.
- Öppenvårdstjänsterna är inte tillräckliga eller ändamålsenliga, och klienten bedöms tillfälligt behöva intensivare vård än vad som öppenvårdsrehabiliteringen kan erbjuda.

- Klienten har andra fysiska eller psykiska sjukdomar som inverkar på situationen och på grund av vilka anstaltsrehabilitering är den enda tillräckliga behandlingsformen.
- Klienten fyller i ansökningen med sin egen arbetare jämte motiveringar. Ansökningarna behandlas i ett yrkesövergripande team varje vecka.
- Innan en klient hänvisas till tjänster görs det en separat bedömning av varje klients servicebehov. Om en klient anses behöva särskilt stöd, är det en socialarbetare som gör bedömningen av servicebehovet.
- Soite köper anstaltsrehabilitering av anstaltsrehabiliteringsenheter som finns i FPA:s register för att klienten ska ha rätt till rehabiliteringspenning under anstaltsrehabiliteringen i enlighet med lagen om rehabiliteringspenning (566/2005).
- Anstaltsrehabiliteringsenheten har ett tillstånd som beviljats av regionförvaltningsverket/Valvira, och den har inspekterats och godkänts av den kommun där den är belägen.
- Anstaltsrehabilitering köps av enheter som har de nödvändiga tillstånden och ändamålsenliga lokaler, och anstaltsrehabilitering genomförs i huvudsak av personal som har social- eller hälsovårdsutbildning.